

FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG

„A legnagyobb cél pedig itt, e földi létben
ember lenni mindég, minden körülményben”
(Arany János)

„Az igazat mondd, ne csak a valót.”
(József Attila)

A rendszerváltozás veszteségeinek érdekvédelmi, közéleti, politikai Hon-LAPJA

Nyomdai kiadását alapította: **1993-ban az osztársadalmi érdekvédelmet országos hatáskörben ellátó**
társadalmi szervezet, a

FÜGGETLEN NÉPKÉPVISELETI SZÖVETSÉG /FÜNÉSZ/

SAJTÓPOSTA

A rendszerváltozás veszteségeinek készülő világhálós népújság, a **FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG** tömegkommunikációs rovata, benne a lakosság aktuális témakörű **egyetértő észrevételeivel**, jobbító **kritikai jelzéseivel, tiltakozásaival, kérdéseivel, javaslataival**, amelyek névvel, jeligével, illetve ezek nélkül is nyilvánosságot kaphatnak — a lapunkhoz elektronikusan, postai úton, illetve személyesen eljuttatott információk ellenőrzött és szerkesztett változatában, megőrizve minden közlendő anyag eredeti tartalmának lényegét.

- (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.
- (2) Magyarország elismeri és védi a sajtószabadságot./ Részletek az **Alaptörvény VIII. cikk-éből**/

*

3. § A Magyar Köztársaságban a médiaszolgáltatások szabadon nyújthatók, a sajtótermékek szabadon közzétehetők, az információk és a vélemények a tömegkommunikációs eszközök útján szabadon továbbíthatók... /Részletek a **médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvényből**/

*

4./ § (1) A Magyar Köztársaság jogrendje elismeri és védi a sajtó szabadságát, valamint biztosítja sokszínűségét.

(2) A sajtószabadság kiterjed az államtól, valamint bármely szervezettől és érdekcsoporttól való függetlenségre is. /Részletek a **sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvényből**/

Internet: www.fuggetlenmagyarorszag.hu

E-mail: fuggetlenmagyarorszag@fuggetlenmagyarorszag.hu

Levélcím: **6000 Kecskemét, Tinódi u. 6. B/IV/26.**

Főszerkesztő: **Velkei Árpád**

JOGSZERŰ-E, TISZTESSÉGES-E, IGAZSÁGOS-E a munkajövedelmek közötti óriási különbség?

A Budapesten és számos vidéki térségben lakó, s a különféle ügyes-bajos dolgaik miatt általunk felkeresett panaszosok körében ismétlődően halljuk a **nem-tetsző**, sőt, a **felháborodással** is felérő véleményeket arról, hogy a **házánkban megszerezhető és megszerzett munkajövedelmek között óriási eltérések tapasztalhatók**. Az egyébként többségen lévő kiskeresetűek azt mondják: **a magyar bérrendszernek társadalom-megosztó funkciója van**, s ez egyáltalán **nem segíti elő a nemzeti együttműködés kialakulását, amit a kétharmados kormánypárt zászlajára tűzött**.

Az idősebb emberek szerint, a **szocializmus 40 esztendejének** irányítói nagyon vigyáztak arra, hogy a dolgozó közösségek, vagyis a **munkásosztály, az egyéni és szövetkezeti parasztság, a kisiparosok, kiskereskedők** rétege, valamint az **értelmiségiek** kereseteinek vonatkozásában csakis a különféle feladatok színvonalához, s az ebből adódó teljesítményeikhez viszonyítva lehettek különbségek. S ha e területen mégis előfordultak problémák, azt kezelni tudták a pártállam és szervei, az **Alkotmány**, illetve a **Munka Törvénykönyve** rendelkezései végrehajtásának ellenőrzésével.

Nagyon sokan úgy gondolják, hogy a **rendszerváltozást követően, a tulajdonviszonyok gyökeres átalakításával és az állam szerepének ilyenén való szinte teljes kiiktatásával gyakorlatilag legalizálva, törvényesítve lett a jövedelmek mértéktelen növelése, meg a csökkentése is**. Az alkotó, értékteremtő társadalom tehát egzisztenciálisan lett feldarabolva, s a szinte áttekinthetetlenül szétaprózódott kisebb-nagyobb munkáltatók már csaknem öntörvényűen állapíthatják meg a béreket, s az egyéb juttatásokat. S minthogy a **közigazgatás**, meg a **közalkalmazotti szféra** alkalmazza az úgynevezett „életpálya modellt”, ennek révén lényegében önállósodott e foglalkozási ág is, amely esetenként irritálóan magas munkajövedelmet biztosító szerződési paraméterekkel dolgozik. Ehhez kapcsolódik a politikusi státus, amelynek részt vevői maguk döntenek a juttatásaik nagyságáról. A piaci versenyszférában ugyancsak lényeges eltérések vannak a bérek tekintetében. Az állam összességében már csak az adózás eszközeivel lehet hatással a lakossági jövedelmek alakulására, illetve azzal, hogy előírja a minimálbér szintjét.

Az állampolgárok jelentős részének az a véleménye: a túlzottan pénzközpontú és nyereségorientált magyar kapitalizmusunk kevésbé alkalmas arra, hogy a keresetek, következésképpen az családok életkörülményei vonatkozásában az **egyenlőség** megteremtése felé közeledjen, amiben a létszámiag, eljárásilag is gyengült, s jobb haján a sztrájkokra, tüntetésekre koncentrááló szakszervezetek sem tudnak konstruktív hatást kifejteni. Így azután érvényesülhet e gazdasági rend alapképlete: **ahhoz, hogy 100 emberből 30 vagyonossá váljon, körülbelül 70-nek a szegénységi mértékhez közel, vagy az alatt kell élnie**. A kérdés óhatatlan: **jogszerű-e, tisztességes-e és igazságos-e a magyar munkajövedelmek közötti óriási, esetenként az akár 20-szoros különbség?**

Ez ügyben szót váltottunk jogászokkal, közgazdászokkal, szociológusokkal, politikusokkal, munkaadókkal, munkavállalókkal és független társadalmelemzőkkel is. Ahányukkal beszélünk, majd hogy nem annyiféle módon informáltak bennünket, egyben viszont ugyanazt mondták: személyüket kezeljük bizalmasan, mert még nem időszerű előjönni a mélyenszántó tényekkel, prognózisokkal, receptekkel.

Minthogy nálunk sincs a bölcsök köve, így egyféle **alternatív** tájékoztatás révén, a korábbi évtizedekre is visszatekintően igyekszünk válaszolni az ügyfeleinktől, olvasóinktól származó közérdekű felvetésekre, kérdésekre.

Azzal kell kezdeni, hogy hazánk második világháború utáni első **Alkotmánya**, amely széles körű társadalmi javaslatok után — ennek tervezett szövegét közölték az akkori újságok — került elfogadásra az **Országgyűlésen**, 1949. augusztus 20-án lépett hatályba, s a **45. § (1) pontjában** közli:

A Magyar Népköztársaság biztosítja polgárai számára a munkához való jogot és a végzett munka mennyiségének és minőségének megfelelő díjazást.

Ez a szöveg érvényben volt az **1975. évi I.** és az **1983. évi II. törvényekben** való kisebb módosítás után is — ekkor a **polgárai** szó helyébe az **állampolgárainak** kifejezés került —, de már az **55. § (1) pontban** volt megtalálható.

A rendszerváltás előtti utolsó **Országgyűlés** azonban számottevően belenyúlt eme alapvető jogszabályba, s az általa elfogadott **1989. évi XXXI. törvényben** ekképpen változtatta meg e kitélt:

70/B. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a munkához, a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához.

(2) Az egyenlő munkáért mindenkinek, bármilyen megkülönböztetés nélkül, egyenlő bérhez van joga.

(3) Mindenkinek joga van olyan jövedelemhez, amely megfelel végzett munkája mennyiségének és minőségének.

Nem kizárt, hogy az 1989 október 23-tól hatályos eme szabály alapján figyeltek fel többen a lakosság aktívabb tagjai sorából arra: **a megelőző időszakban számos cégnél fizettek ki a vezetők részére szélsőséges méretű prémiumokat, amelyek a társadalmi feszültség forrásává váltak.** És ez úgyszólván komoly probléma volt, hogy a **Munkaügyi Közlöny** 1990. januári 2. száma leköszölte az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal és a Gazdasági Vezetők Érdekvédelmi Szervezetének **ÁLLÁSFOGLALÁS**-át, amelyből kiderül:

A vállalati igazgatók és a szövetkezeti elnökök az 1988. év eredményi alapján átlagosan 680.000 Ft bruttó keresethez jutottak úgy — átlagos adatok alapján —, hogy a 25.000 Ft-os havi alapbérükhöz 120-130 % körüli prémium járult. Éves összkeresetük az adót levonva 314.000 Ft volt, 2-3 szorosa az átlagos ipari szakmunkás kereseteknek. /Itt megjegyzendő, a munkavállalók jelentős részének azon időkben jóval a 10 ezer Ft alatt volt a havi bére./

A közlés további részéből kiderül: a társadalmi feszültséget a jelentős szóródás okozta, az, hogy az igazgatók kb. 2 %-ának bruttó keresete meghaladta a 2.000.000 Ft-ot.

Végezetül így zárult a hatósági kinyilatkoztatás: A kormánynak és a Gazdasági Vezetők Érdekvédelmi Szervezetének egyaránt érdeke, hogy megszűnjön a gyanakvás a tisztázatlan helyzet, s a rendszer működését kis számban se kísérik szélsőséges, helyi konfliktusokat kiváltó premizálási megoldások.

Nos, hatalmi eszközökkel ez volt az utolsó reagálás a gazdasági szférát illető túlzott jövedelmekre, mert utána megindult a vállalatok, szövetkezetek privatizálása, eközben pedig a szétverése is, s a cégek jórészt magántulajdonokba kerültek, zömmel külföldi befektetők kezébe. Ahol már a foglalkoztatottak, meg a vezetők jövedelmei sem lettek nyilvánosak. És azóta sem azok. E konstrukcióban a gazdasági vezetésnek, idegen szóval a menedzsmentnek lényegében korlátlanok a jogai. Hogy mit gyártanak, mit nem, mennyit és milyen minőségben, azt lényegében a piac dönti el, vagy arra hivatkozva ők. Törvényi, rendeleti alapon csak az adójukról és egyén befizetési kötelezettségükről lehet határozni. Meg előírni a minimálbér mértékét, amit vagy végrehajtanak, vagy nem.

Ez utóbbiról el kell mondani, hogy nem kapitalista találmány. Ugyanis az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal elnöke már a **3/1989. (IV. 1./** szám alatti **rendekezésében** előírta a **munkabérek legkisebb összegének** alsó határát, például azt:

A teljes munkaidőben foglalkoztatott időbéres dolgozók részére fizetendő alpbér alsó határa havibér és a teljes munkaidő teljesítése esetén

— 1989. március 1. napjától 3700 forint, órabérben dolgozóknál 20,50 forint,

— 1989. október 1. napjától – a fogyasztási, értékesítő és beszerző szövetkezeteknél, a mezőgazdasági termelőszövetkezeteknél 1989. december 1. napjától – 4000 forint, órabérben dolgozóknál 22. forint.

Korántsem melleleg jegyzem itt meg, hogy amely cégnél gond volt ezen szabályok maradéktalan végrehajtásával, a panaszosnak elég volt felkeresnie a **cég helyi pártvezetését**, vagy **szakszervezetét**, esetleg a **szakma területi szövetségét**, netán, a **népi ellenőrzési bizottságot**, meg a **területi, megyei pártlapot**, s a közbenjárásaik révén hamar rendeződtek a sérelmek, viták tárgyai. Ezek nagyon kevés alkalommal jutottak el a munkaügyi bíróságokra, például azért is, mert a helyi **Munkaügyi Döntőbizottságok** előtt a legtöbbször már pozitívan lezárult a panaszos munkavállaló ügye.

A **szakszervezetekről** érdemes tudni: a **Munka Törvénykönyve**, vagyis az **1967. évi II. törvény**, illetve annak **végrehajtási rendeletei** széles körű jogot, lehetőséget adtak a szakszervezeti munkához. Például elő volt írva, hogy **az állami szervek és a munkáltatók kötelesek a szakszervezetekkel együttműködni, tevékenységüket elősegíteni és a szakszervezetek észrevételeire, javaslataira álláspontjukat és annak indokait közölni**. Sőt, a dolgozó személyi alpbérének megállapításához szükséges volt a szakszervezet egyetértése. És ellenőrizhette a dolgozó élet- és munkakörülményeire vonatkozó szabályok betartását, a vonatkozó adatokat kötelezően megkaphatta, a kifogásaira pedig válaszolnia kellett a munkáltatónak, amely a bírált intézkedést nem hajthatta végre a felek megállapodásáig.

Arról is szólni kell, hogy általában konstruktívan működtek az üzemi négyyszögek is, ahol együtt tanácskoztak és döntöttek a cég legfontosabb dolgairól az érintett gazdasági, párt-, szakszervezeti és KISZ-vezetők.

No, persze az **öntörvényűsége**, a **spekulációra**, a **kapzsiságra**, a **gátlástalanságra** való hajlam akkor sem hiányzott néhány gazdálkodó szerv vezetésében, ezért kerülhettek sorra a már előzőkben is említett **nagyarányú pluszpénz-juttatások**, amelyek ellen azonban megvoltak a hivatalos intézkedési módok. Ezeknél megkönnyítette a teendőt, hogy akkor a **gazdasági rend alapja a termelési eszközök társadalmi tulajdona volt, az alkotmányi előírás szerint is**.

E téren akkor következtek be az alapvető és gyökeres változások, amikor érvénybe léptek a piacgazdaságra fókuszáló **törvények**, illetve **kormány- és miniszteri rendeletek** végeláthatatlan sorai, s egyre kiterjedtebbé vált a magántulajdoni forma, benne az egyéni vállalkozásokkal és a különféle társaságokkal. Ezek ezrével-tízezéreként jöttek létre, miközben **másfél-kétmillió ember elveszítette a munkáját**, vagy ahogyan a költő megfogalmazta, az **élet anyját**. Nagy változások történtek az ipar, a mezőgazdaság, a közigazgatás, az egészségügy, az oktatás, a kultúra, a rendőrség, a kereskedelem és szolgáltatás, a fogyasztóvédelem, a sajtó, meg a bankok stb. háza táján. Ezekhez kapcsolódott a NATO-hoz és az Unióhoz csatlakozásunk is.

Hogy e mélyen szántó fordulatok szükségesek voltak-e, az idő megmutatja. Ami most már tapasztalható, a **rendszerátalakítás veszteségeinek aránya nincs csökkenőben, a hajléktalanság, a munkanélküliség, a létminimumon lévők aránya ijesztően magas, a kilakoltatások gyakorlattá váltak, a közbiztonság aggodalomra ad okot, s lezajlott már**

éhségmenet hazánkban, ahol egyes rétegeket kizsákmányol az adózás is.

Szóval az állapotunk bizony kedvezőtlen, amelyben egyre nyílik az olló az anyagi értelemben **leszakadtak** és a **győztesek között**. Ebben a csaknem **áttekinthetetlen** kavalkádban bizony előfordul, hogy a csődbe ment cégeknél 100 milliós prémiumokat osztogatnak ki a fő- és alvezérek egymás között. Egyelőre zöld útja van a korrupciónak, amelyet például a vesztegetési pénzzel telirakott Nokiás-, vagy Viszkis dobozok fémjeleznek. Pedig alig van csökkenőben az államadósság, s nagy a költségvetési hiány. Az árak emelkednek. Az igazságszolgáltatást is sok bíráló érli. Eléggé általános vélemény: inog a demokráciába és a jogállamba vetett hit.

Ami az **emberek** kérdéseit illeti a hatalmas bérjuttatásokról, meggazdagodásokról, a **tisztesség**, az **igazságosság** szemszögéből, **jogosak**. De a nagy pénzek felvételei is **jogszerűek** lehetnek, ha az érintett munkajogi szerződések, megbízások ilyesmit tartalmaznak. És úgy tűnik, a sok-sok **efféle gond rendezésére nem volt alkalmas a megelőző 22 esztendő többpárti konstrukciója**. A januártól hatályos új **Alaptörvény** azonban biztatót tartalmaz e vonatkozásban a népünkről, hiszen a **hatalom forrásának** nevezi. Hát akkor végre **forrjon ki jobb életfeltételeket**, mint eddig volt!

2012. február 16.

Velkei Árpád

INFORMÁLJA, KÉRDEZZE, OLVASSA

a **rendszerváltozás veszteseinek** készülő

VILÁGHÁLÓS NÉPÚJSÁGUNKAT,

a

FÜGGETLEN

MAGYARORSZÁG -ot !

Internetes cím: www.fuggetlenmagyarorszag.hu

E-mail cím: fuggetlenmagyarorszag@fuggetlenmagyarorszag.hu

Levélcím: **6000 Kecskemét, Tinódi u. 6. B/IV/26.**
